

Szín – játék – költészet

Tanulmányok a nyolcvanéves Kilián István tiszteletére

Szerkesztette

•

Czibula Katalin

Demeter Júlia

Pintér Márta Zsuzsanna

Partium Kiadó – Protea Egyesület – *reciti*

Budapest • Nagyvárad
2013

A kötet megjelenését az OTKA 83599. számú programja,
a Partiumi Keresztény Egyetem és
a Lectio Kulturális Egyesület támogatta.

A borító a *Kilianus* (Kolozsvár, 1767) című színlap felhasználásával készült
Győri Egyházmegyei Kincstár és Könyvtár, Győr, G. XXIII. 2. 11. 58.

Fotó: Medgyesy S. Norbert

Szerkesztette:

Czibula Katalin, Demeter Júlia, Pintér Márta Zsuzsanna

Könyvünk a Creative Commons *Nevezd meg! – Ne add el! – Így add tovább! 2.5 Magyarország Licenc* (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/hu/>)
feltételei szerint szabadon másolható, idézhető, sokszorosítható.

Köteteink a *reciti* honlapjáról letölthetők. Éljen jogaival!

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

OMAGIU. Kilián István

Szín – játék – költészet: tanulmányok a nyolcvanéves Kilián István
tiszteletére / szerkesztette: Czibula Katalin, Demeter Júlia, Pintér Márta
Zsuzsanna. - Oradea: Partium; Budapest: Protea Kulturális Egyesület, 2013
ISBN 978-606-8156-45-3; ISBN 978-963-7341-95-3

I. Czibula, Katalin (ed.)

II. Demeter, Júlia (ed.)

III. Pintér, Márta Zsuzsanna (ed.)

008

ISBN 978-606-8156-45-3

ISBN 978-963-7341-95-3

Kiadja a Partium Kiadó, a Protea Kulturális Egyesület és a *reciti*,
az MTA BTK Irodalomtudományi Intézetének
tartalomszolgáltató portálja ► <http://www.reciti.hu>

Borítóterv: Bánffi-Benedek Andrea

Tördelte: Hegedüs Béla

Rövid cikkelyekben szedett tüköre a' komédiának
vagyis
Argumentum

„A tudományos életben egyre kevesebben tudnak vagy akarnak iskolát teremteni: Kilián István az iskolateremtő tudósok közé tartozik” – írtuk tíz évvel ezelőtt, Kilián professzor 70. születésnapján. A megállapítás azóta is igaz: az elmúlt évtizedben két kiemelkedő hallgatója védte meg PhD disszertációját, az általa vezetett tudományos műhely három kritikai dráma-kiadást, egy modern helyesírású passió gyűjteményt, két tanulmánykötetet és számos szakcikket jelentetett meg, három nemzetközi konferenciát szervezett. A dráma-kutatócsoport ma három generációs, határon túli magyar és kiterjedt nemzetközi kapcsolatokkal. Kilián István – immár professor emeritusként – rendszeresen tart órát a Miskolci Egyetemen, előad konferenciákon, szinte napi látogatója a kéziratáraknak és levéltáraknak. Nyolcvanadik születésnapjához közeledve is energikusan dolgozik, most készült/készül el két nagy, a teljességet közelítő gyűjtemény sajtó alá rendezésével: a régi képverseket és az archaikus magyar–latin betlehemes játékokat tartalmazó kötetekkel. Eközben a csiksomlyói misztériumjátékok következő kötetrészei is ott vannak a számítógépén.

Vagyis: fáradhatatlanul dolgozik, fiatalokat megszégyenítő energiával. Úgy látszik, alig pihen; vagy csak néha, amikor népes családja körében – három gyermekével, tizenöt unokájával és három dédunokájával – lehetséges van a kikapcsolódásra.

Nyelcvanadik születésnapján azt kívánjuk Kilián Istvánnak, az iskolateremtő tudósnak, a 2013. évi Magyar Érdemrend középkeresztje kitüntetettjének, hogy a további évtizedeket is hasonló szellemi frissességgel és teljesítménnyel töltsen. Érdeklődési körének, tanári és tudományos tevékenységi területeinek megfelelően a születésnapját köszöntő írásokat olyan drámai szerkezetbe rendeztük, amely több évszázad drámaírási szokásait és szabályait, a szövegtesthez csatlakozó apparátus változatait tartalmazza: prologust és epilógust, főcselekményt és allegorikus vonulatot, elő-, köz- és utójátékot – vagyis mindazon részeket, amelyekről Kilián Istvántól tanultunk.

Boldog születésnapot, Tanár Úr!

E' Játék' Személyei

BÁTHORY ORSOLYA

tudományos munkatárs, MTA-PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócsoport, Budapest, Piliscsaba

BERECZ ÁGNES

gyűjteményigazgató, Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Könyvtára, Budapest

BITSKEY ISTVÁN

professor emeritus, Debreceni Egyetem, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, Debrecen

BODÓ MÁRTA

főszerkesztő (*Keresztény Szó; Vasárnap*), Cluj / Kolozsvár

BOGÁR JUDIT

egyetemi adjunktus, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba

CZIBULA KATALIN

főiskolai docens, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

CSÖRSZ RUMEN ISTVÁN

tudományos főmunkatárs, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Irodalomtudományi Intézet, Budapest

DARAB ÁGNES

egyetemi docens, Miskolci Egyetem, Miskolc

DEMETER JÚLIA

főiskolai tanár, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

DUKKON ÁGNES

egyetemi tanár, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

EMŐDI ANDRÁS

levéltáros, Nagyvárad Római Katolikus Egyházmegyei Levéltár, Oradea / Nagyvárad

GESZTELYI TAMÁS

egyetemi tanár, Debreceni Egyetem, Debrecen

GUITMANN BARNABÁS

egyetemi adjunktus, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba

GYAPAY LÁSZLÓ

egyetemi docens, Miskolci Egyetem, Miskolc

JANKOVICS JÓZSEF

tudományos főmunkatárs, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Irodalomtudományi Intézet, Budapest

JÁNOS-SZATMÁRI SZABOLCS

egyetemi docens, Partiumi Keresztény Egyetem, Oradea / Nagyvárad

KABÁN ANNAMÁRIA

egyetemi docens, Miskolci Egyetem, Miskolc

H. KAKUCSKA MÁRIA
könyvtáros, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Irodalomtudományi
Intézet, Budapest

LADISLAV KAČIČ
tudományos főmunkatárs, Szlovák Tudományos Akadémia Jan Stanislav
Szlavisztikai Intézete, Bratislava / Pozsony

IRENA KADULSKA
egyetemi tanár, Gdański Egyetem, Gdańsk / Gdansk

KALAFATICS ZSUZSANNA
főiskolai docens, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

MARKÉTA KLOSOVÁ
tudományos főmunkatárs, Cseh Tudományos Akadémia Filozófiai Intézete,
Praha / Prága

KOSZTOLÁNCZY TIBOR
egyetemi adjunktus, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

KOVÁCS ESZTER
tudományos kutató, Országos Széchényi Könyvtár, Budapest

KÓVÁRI RÉKA
tudományos munkatárs, MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Zene-
tudományi Intézet, Budapest

KURDI JÁNOS
középiskolai tanár, Budapest

KÜLLŐS IMOLA
egyetemi tanár, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

LÁNG JÓZSEF
igazgató, Argumentum Kiadó, Budapest

M. NAGY ILONA
egyetemi docens, Debreceni Egyetem, Debrecen

MACZÁK IBOLYA
tudományos munkatárs, MTA-PPKE Barokk Irodalom és Lelkiség Kutatócso-
port, Budapest, Piliscsaba

MEDGYESY S. NORBERT
egyetemi adjunktus, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba

MONOK ISTVÁN
tanszékvezető egyetemi docens, Eszterházy Károly Főiskola, Eger

MÓZES HUBA
egyetemi docens, Miskolci Egyetem, Miskolc

MUCKENHAUPT ERZSÉBET
múzeológus, könyvtörténész, Csiki Székely Múzeum, Miercurea Ciuc / Csík-
szereda

NAGY IMRE
professor emeritus, Pécsi Tudományegyetem, Pécs

NAGY SZILVIA
középiskolai tanár, Budapest

NYÍRI ÁGOTA
középiskolai tanár, Budapest

PINTÉR MÁRTA ZSUZSANNA
egyetemi docens, Eszterházy Károly Főiskola, Eger

POLGÁR ANIKÓ
egyetemi docens, Konstantín Filozófus Egyetem, Nitra / Nyitra

PORKOLÁB TIBOR
egyetemi docens, Miskolci Egyetem, Miskolc

PROKOPP MÁRIA
professor emeritus, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

ANNA REGLIŃSKA-JEMIOŁ
egyetemi docens, Gdański Egyetem, Gdańsk / Gdansk

SÁRKÖZY PÉTER
egyetemi tanár, La Sapienza Egyetem, Roma / Róma

SÓFI BOGLÁRKA
PhD hallgató, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

SZABÓ FERENC SJ
főszerkesztő (*Távlatok*), Budapest

SZÁNTÓ GÁBOR ANDRÁS
főiskolai docens, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

SZELESTEI N. LÁSZLÓ
egyetemi tanár, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba

SZÉPLAKI GYÖRGY
főiskolai docens, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

SZIGETI JENŐ
egyetemi tanár, Miskolci Egyetem, Miskolc

SZIRÁKY SZILVIA
középiskolai tanár, PhD hallgató, Székesfehérvár–Miskolc

SZÖRÉNYI LÁSZLÓ
egyetemi tanár, Szegedi Egyetem; tudományos tanácsadó, MTA, Bölcsészeti-
tudományi Kutatóközpont, Irodalomtudományi Intézet, Budapest

SZULY RITA
egyetemi hallgató, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba

TAR GABRIELLA-NÓRA
egyetemi adjunktus, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Cluj / Kolozsvár

JEAN-MARIE VALENTIN
egyetemi tanár, Sorbonne IV, Paris/Párizs

Tabula gratulatoria

- A. Molnár Ferenc (Miskolc–
Debrecen)
Ajokay Alinka (Piliscsaba)
Bajáki Rita (Piliscsaba)
Bán Izabella (Piliscsaba)
Bárczi Zsófia (Nyitra)
Barna Gábor (Szeged)
Bartók István (Budapest)
Bende Krisztián (Nagykanizsa)
Bene Sándor (Budapest)
Bernáth Árpád (Szeged)
ifj. Bertényi Iván (Budapest)
Béres-Muszka Ibolya (Budapest)
Bíró Annamária (Kolozsvár)
Bíró Ferenc (Budapest)
Boka László (Budapest)
A Boldog Özséb Színtársulat
tagjai (Piliscsaba)
Cordea Márta (Szatmárnémeti)
Czövek Judit (Debrecen)
Császtvay Tünde (Budapest)
Debreczeni Attila (Debrecen)
Amedeo di Francesco (Nápoly)
Dobszay Tamás (Budapest)
Domokos Mária (Budapest)
Egyed Emese (Kolozsvár)
Erdélyi Zsuzsanna (Budapest)
Fáy Zoltán (Budapest)
Fekete Csaba (Debrecen)
Fenyő István (Budapest)
Fodor Pál (Budapest)
Forgó András (Piliscsaba)
Gábor Csilla (Kolozsvár)
Galavics Géza (Budapest)
Gergely Zsolt (Budapest)
Godena Albert (Piliscsaba)
Nigel Griffin (Oxford –
Ste-Colombe-de-Villeneuve)
Gupcsó Ágnes (Budapest)
Győri L. János (Debrecen)
Hargittay Emil (Piliscsaba)
Hausner Gábor (Budapest)
Havas László (Debrecen)
Hegedüs Béla (Budapest)
Heltai János (Miskolc–
Budapest)
Hermann Róbert (Budapest)
Hoffmann Gizella (Szeged–
Budapest)
Horváth Brigitta (Győr)
Horváth Iván (Budapest)
Hóvári János (Ankara)
Hubert Ildikó (Budapest)
Imre Mihály (Debrecen)
J. Újváry Zsuzsanna (Piliscsaba)
Kálmán Péter (Mátraverebély–
Szentkút)
Kecskeméti Gábor (Budapest–
Miskolc)
Kedves Csaba (Tokaj)
Kiss Tamás (Győr)
Kobzos Kiss Tamás (Budapest)
Koltai András (Budapest)
Komlovszkiné Tódor Ildikó (Budapest)
Kovács Bálint (Piliscsaba–
Lipce)
Kovács Ida (Budapest)
Kovács József László (Miskolc)
Kőszeghy Péter (Budapest)
Kriza Ildikó (Budapest)
L. Simon László (Budapest)
Lókös István (Debrecen)
Lókös Péter (Debrecen)
Lőrinczi Réka (Budapest)
Lukács István (Budapest)
M. Kiss Sándor (Piliscsaba)

Madas Edit (Budapest)
Marosi Ernő (Budapest)
P. Márk József OFM (Csíksomlyó)
Molnár Antal (Róma)
Muckenhaupt Erzsébet (Csíkszereda)
Nagy Júlia (Tokaj)
Nagy Magdolna (Budapest)
Németh S. Katalin (Celldömölk)
Ollé Viktória (Magyarszék-
Piliscsaba)
Ötvös Péter (Szeged)
Őze Sándor (Piliscsaba)
Pajorin Klára (Budapest)
Péter Katalin (Budapest)
Petercsák Tivadar (Eger)
Peterdi Nagy László (Budapest)
Petneki Áron (Miskolc-
Budapest)
P. Vásárhelyi Judit (Budapest)
Katarína Račeková (Nyitra)
Ratzky Rita (Budapest)
Regéczi Ildikó (Debrecen)
Réger Ádám (Piliscsaba)
Rozsondai Marianne (Budapest)
Sándor Anna (Nyitra)
Sántha Teréz (Budapest)
Serey Éva (Budapest)

Sarbak Gábor (Budapest)
Sirató Ildikó (Budapest)
S. Sárdi Margit (Budapest)
Stauder Mária (Budapest)
Szabó Lilla (Budapest)
Szabó Péter (Budapest)
Szelid Veronika (Budapest)
Szentmártoni Szabó Géza (Budapest)
Széchenyi Magdolna (PPKE BTK,
Piliscsaba)
Szilágyi András (Budapest)
Szilágyi Márton (Budapest)
Szkárosi Endre (Budapest)
Szőnyi György Endre (Szeged)
Tasi Réka (Miskolc)
Thimár Attila (Budapest)
Tóth Bálint (Budapest –
Bristol)
Tóth Zsombor (Budapest)
Tömösvári Emese (Tübingen)
Tüskés Gábor (Budapest)
Vilcsek Béla (Budapest)
Vízi Mária (Budapest)
Vizkelety András (Budapest)
Voigt Vilmos (Budapest)
Vörös Imre (Budapest)